

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Białymstoku**

Białystok, dnia 4 stycznia 2010 r.

**Pan
ppłk SG Anatol Timofiejuk
Komendant Placówki Straży
Granicznej w Bobrownikach**

LBI-410-021-03/2009
P/09/149

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r.¹, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku skontrolowała w Placówce Straży Granicznej w Bobrownikach („Placówce”) funkcjonowanie kontroli ruchu osobowego na drogowym przejściu granicznym po przystąpieniu Polski do Układu z Schengen.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole podpisanym 15 grudnia 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, mimo stwierdzenia uchybień, ocenia organizację i wykonywanie kontroli ruchu osobowego na drogowym przejściu granicznym w Bobrownikach.

1. Placówka realizowała zadania kontroli ruchu osobowego na terenie czynnego całodobowo, ogólnodostępnego drogowego przejścia granicznego, o dozwolonym ruchu osobowym i towarowym². Na przejściu wyodrębniono i oznaczono pasy ruchu dla samochodów osobowych i autobusów (5 na kierunku wjazdowym i 6 na wyjazdowym), w tym pasy dla osób korzystających ze wspólnotowego prawa do swobodnego przemieszczania, stosownie do postanowień art. 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia (WE) nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r.³ Sprawnej kontroli

¹ o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”,

² obwieszczenie MSWiA z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie ogłoszenia przejść granicznych rodzaju ruchu dozwolonego przez te przejścia oraz czasu ich otwarcia z dnia (M.P. Nr 97, poz. 854),

³ ustanawiającego wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice - kodeks graniczny Schengen (Dz.U. UE. L. 06. 105 ze zm.), zwany dalej „kgS”,

ruchu osobowego sprzyjał spadek jego natężenia (średnia miesięczna wielkość ruchu w latach 2008-2009 była - odpowiednio - o 59,5 % i o 53,0 % mniejsza w stosunku do 2007 roku) i dostosowywanie do natężenia ruchu ilości funkcjonariuszy.

Infrastruktura przejścia, systemy informatyczne oraz wyposażenie Placówki w sprzęt specjalistyczny zapewniały Straży Granicznej warunki do realizacji zadań w zakresie kontroli ruchu osobowego. Zgodnie z wymogami art. 2 pkt 12 i art. 7 ust. 4 kgS, w pomieszczeniach i miejscach położonych poza obszarem pierwszej linii kontroli, zorganizowano kontrolę drugiej linii, lecz:

- z opóźnieniem od 2 do 20 dni od końcowych terminów ważności świadectw kalibracji, przekazano do legalizacji analizator spalin AG-4, dymomierz DO 9500, alkomat, sygnalizator gazów toksycznych iTX i detektor CDU 440, a po ponad 2,5 roku (przy okazji jego naprawy) spektrometr EXPLORANIUM GR-135 (do wykrywania i identyfikacji izotopów promieniotwórczych),
- sprzęt przekazany do legalizacji (pozostający poza Placówką od 2 tygodni do około 3 miesięcy) był zastępowany urządzeniami z ważnymi świadectwami kalibracji, poza alkomatem (poza Placówką 121 dni) i 3 monitorami skażeń radioaktywnych EKO-C, które przez okres 56 dni zastępowano nie mającym ważnej legalizacji EXPLORANIUM GR-135,
- oba urządzenia do wykrywania narkotyków i materiałów wybuchowych SABRE 4000, z powodu awarii nie były wykorzystywane przez 238 dni i mimo bezzwłocznego zgłoszenia, do zakończenia niniejszej kontroli nie zostały naprawione,
- dla wszystkich 24 urządzeń radiometrycznych (sygnalizujących i pomiarowych) założono - stosownie do § 15 ust. 2 zarządzenia Nr 8 Komendanta Głównego SG z dnia 23 marca 2006 r.⁴ - „książki urządzeń”, przy czym w 2 z nich (dla bramki radiometrycznej SGS-1GN i spektrometru EXPLORANIUM GR-135) nie dokonano wpisów o przeprowadzonych przeglądach, legalizacjach lub naprawach.

2. Funkcjonariusze Placówki prawidłowo wykonywali kontrole ruchu osobowego w zakresie wybranych przepisów kgS, a z uchybieniami realizowali obowiązki wynikające z wybranych przepisów prawa krajowego. W tym:

- szczegółowe odprawy obywateli państw trzecich, przeprowadzane w zakresie wynikającym z art. 7 ust. 3 kgS, obejmowały m.in. weryfikację wiz oraz ilości

⁴ w sprawie kontroli przewozu przez granicę państwową odpadów, szkodliwych substancji chemicznych, materiałów promieniotwórczych, środków odurzających i substancji psychotropowych oraz broni, amunicji i materiałów wybuchowych (Dz. Urz. KG SG Nr 2, poz. 8 ze zm.), zwanego dalej „zarządzeniem Nr 8 KG SG”,

wymaganych środków finansowych. W Placówce był stały dostęp do kwot referencyjnych państw obszaru Schengen oraz do krajowych i zagranicznych baz danych, ale zabrakło - wbrew wymogom art. 7 ust. 5 kgS - informacji o celu i procedurze szczegółowej odprawy granicznej w 4 (a na dzień zakończenia niniejszej kontroli w 2) z 23 języków urzędowych UE (maltańskim i irlandzkim),

- w rezultacie kontroli granicznych wydano 1.121 decyzji o odmowie wjazdu, w tym w 10 sprawach analizowanych przez NIK, decyzje były zgodne z obowiązującym wzorem (określonym w załączniku V część B kgS), wskazywały przyczyny odmowy, (wymagane art. 13 ust. 2 kgS) oraz niezbędne pouczenia. Wraz z decyzjami wręczano informacje o punktach kontaktowych uprawnionych do działania w imieniu cudzoziemca, które jednak zawierały nieaktualne adresy lub numery telefonów 4 z 8 takich punktów (zaktualizowane w trakcie kontroli NIK),
- wize na granicy (2) wydano w sytuacjach określonych w art. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 415/2003 z dnia 27 lutego 2003 r.⁵, a poświadczenia daty i miejsca przekroczenia granicy zewnętrznej państwa członkowskiego strefy Schengen (2) w przypadkach określonych w art. 11 ust. 2 kgS,
- dokumentację z wyników kontroli radiometrycznej i chemicznej przechowywano przez okres co najmniej 3 miesięcy, stosownie do wymogu z § 18 ust. 5 zarządzenia Nr 8 KG SG, a ewidencję kontroli prowadzono według wzoru ustalonego w załączniku nr 5 do tego zarządzenia. W ewidencji nie odnotowano przeprowadzenia 2 (z 20 analizowanych przez NIK) kontroli osób z istotnymi przekroczeniami tła promieniowania (z powodu leczenia radioizotopowego), a w jednej z tych spraw nie wysłano meldunku wymaganego przepisami § 18 ust. 2 i 3 zarządzenia Nr 8 KG SG,
- w 16 analizowanych przez NIK (z 235 ogółem w okresie objem kontrolą) przypadków osób lub przedmiotów zarejestrowanych w Systemie Informacyjnym Schengen („SIS”), kierownicy zmian wypełnili obowiązki wynikające z regulaminu Nr 4 Komendanta Głównego SG z dnia 7 września 2007 r.⁶ Wykorzystanie przez funkcjonariuszy Placówki wsparcia informatycznego umożliwiło między innymi ustalenie: 135 osób ujętych w systemach dla celów odmowy wjazdu lub jako niepożądane i 56 osób poszukiwanych oraz 43 poszukiwanych przedmiotów (pojazdów lub dokumentów).

⁵ w sprawie wydawania wiz na granicy, w tym wydawania takich wiz marynarzom podróżującym tranzytem (Dz. U. UE. L. 2003. 64.1 ze zm.),

⁶ w sprawie sposobu pełnienia służby przez funkcjonariuszy Straży Granicznej z wykorzystaniem Systemu Informacyjnego Schengen (Dz. Urz. KG SG Nr 9 poz. 87),

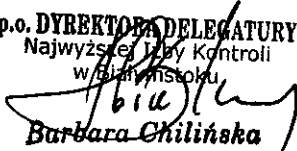
Postanowienia przepisu art. 15 ust. 3 kgS w Placówce realizowano w szczególności poprzez zawarcie porozumień ze Służbą Celną i Policją, na podstawie których wymieniano informacje istotne dla kontroli granicznej, organizowano wspólne służby i spotkania służące ocenie współpracy oraz zapewniono w razie potrzeby dostęp do specjalistycznego sprzętu do kontroli granicznej.

Przedstawiając powyższą ocenę i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Rzetelne ewidencjonowanie kontroli radiometrycznych oraz informowanie właściwych służb - zgodnie z wymogami § 18 ust. 2 i 3 zarządzenia Nr 8 KG SG - o stwierdzeniu wskazań powyżej tła promieniowania.
2. Rzetelne prowadzenie ksiąg urządzeń radiometrycznych (sygnalizacyjnych i pomiarowych).
3. Niezwłoczne przekazywanie urządzeń kontrolnych do legalizacji lub naprawy.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Komendanta, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia przysługuje Panu Komendantowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku umotywowanych zastrzeżeń w sprawie oceny, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

p.o. DYREKTORA DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
w Białymstoku

Barbara Chilińska